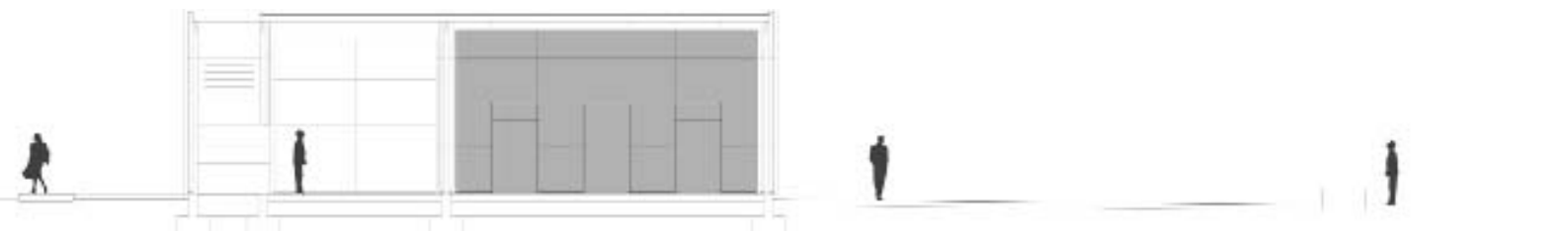

RACIONÁLISAN PURITÁN

Alcalá Egyetem Kémia Labor, Alcalá de Henares, Spanyolország

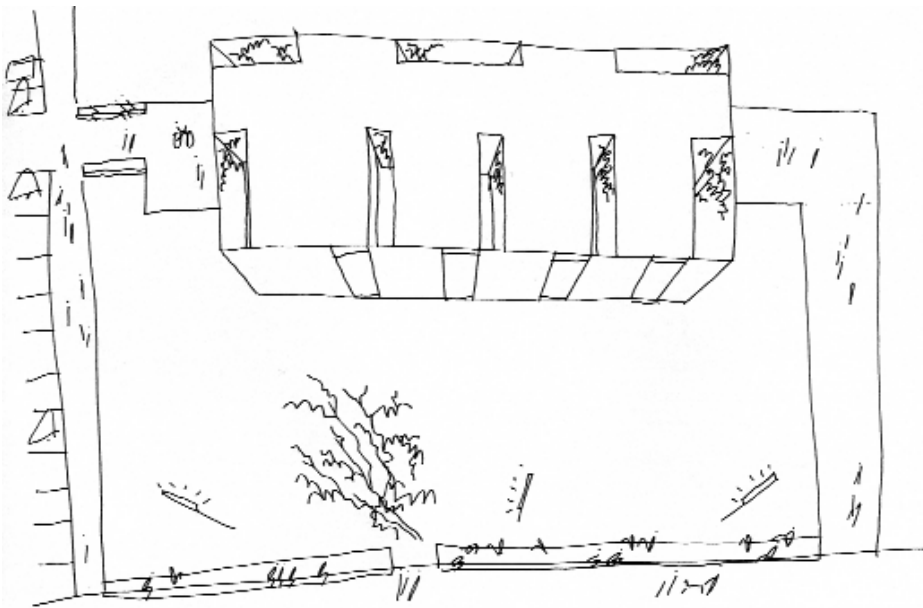
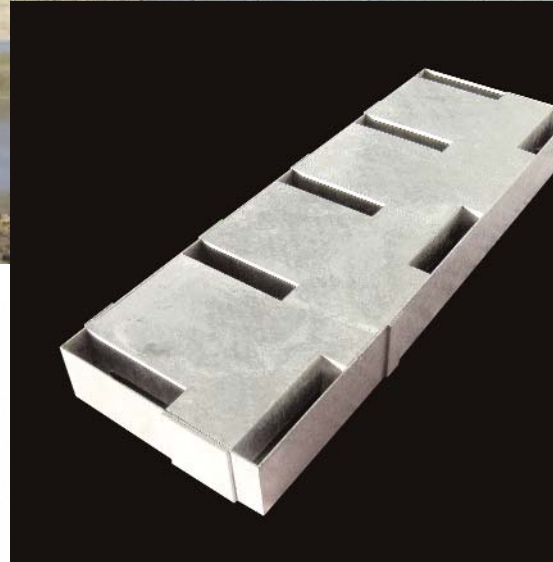

Építész: **Héctor Fernández Elorza**

Madridtól északkeletre húzódó völgyben foglal helyet Alcalá de Henares kis városkája. A helyi egyetem kis fakultásai számos régi épületet használnak a történelmi belvárosban, a hagyományos karok mellett létrejött új oktatási irányok már egy új, városszéli kampuszban kaptak helyet. A Madridba vezető autópálya elkerülő gyűrűjén túl, északon önálló városrész jött létre az új kari épületekkel –a telepítés logikája mesterkélt összetettséggel igyekszik autonóm településrészt létrehozni. Önálló világ, építészetiileg meghatározóan a téglá reneszánszával. A hol jobban komponált, máshol esetlen, inkább a méretet és funkcionalitást, mint az esztétikai igényeket célzó építések heterogén környezetétől szabadulni szinte megkönnyebbülés. Így Elorza is szívesen vette azt az

építetói igényt, hogy az új egyetemi terület határvonalán kell elhelyeznie az üzemi épületet. A megújuló oktatási struktúra amúgy is indokolta a közeli ipari parkhoz jól pozícionált laborépület létrehozását, ugyanakkor a veszélyes üzemnek tartott funkció miatt a nagy forgalmú oktatási és szállásépületektől legtávolabb eső területet kívánták használni a telepítéskor. A periférikus helyzet megadta azt a szabadságot a tervezőnek, amivel a funkcionalista elemekre koncentrálni már csak a leg-szükségesebb építészeti állításokat kellett megfogalmaznia az épületobjektum létrejöttéhez.¹

A négy egységes méretű labortermet magába foglaló földszintes épületkubus teljes mértékben elzárkózik környezetétől. E komponálási szándék alapvetését a tervező

a fent vázolt helyzetelemzésből vezette tovább következetes öntörvényűséggel. Nem kizárólagos, divatos tervezői attitűdről van szó e döntésben, hanem a belül elzártan zajló folyamatok minél nagyobb intimitásának tiszteltetéséről és a környezet legkisebb zavarását célzó magatartásról. E markáns építészeti kompozíció szándékot persze megfelelő szerkezeti és technológiai háttérrel lehetett csak megteremteni.² A nyers konténerdoboz vázas szerkezeti rendszerrel jön ugyan létre (a tipológiát követve), de nem szokványos panelburkolat borítja minimalista kubusát, hanem öt milliméter vastag galvanizált acéllemezek épületmagas táblái.³ Így csak a függőleges illesztékek adnak másodlagos rasztert a homlokzat kompozíciójában. E rendbe tagolódnak egysége-

sen a megnyitások is, melyek a hosszoldalakon a tábla-méretet felvéve hatalmas nyíló ajtószárnyakként, míg a бүтү felületeken eltolható ipari kapukként zárják teljesen homogén acélköpenybe az objektumot. Az érzékeny paritásváltás azonban alaposabb vizsgálat alapján felfedezhető: a nyíló és eltolható szárnyak lemezburkolatát a mozgathatóság igények miatt nem lehetett egy lemezből létrehozni, ezek felülete horizontális (megerősítést is biztosító) osztást kapott. Összinté puritanizmus –még vállalható kettősséggel.

A külső erőteljes egyneműségét az alaprajz szervezésében egységek racionális sorolásával⁴ biztosítja Elorza: a labortermek mindegyike önálló kis átriumról nyílik, amelyek külön vészkijáráttal rendelkeznek. Az átriumo-

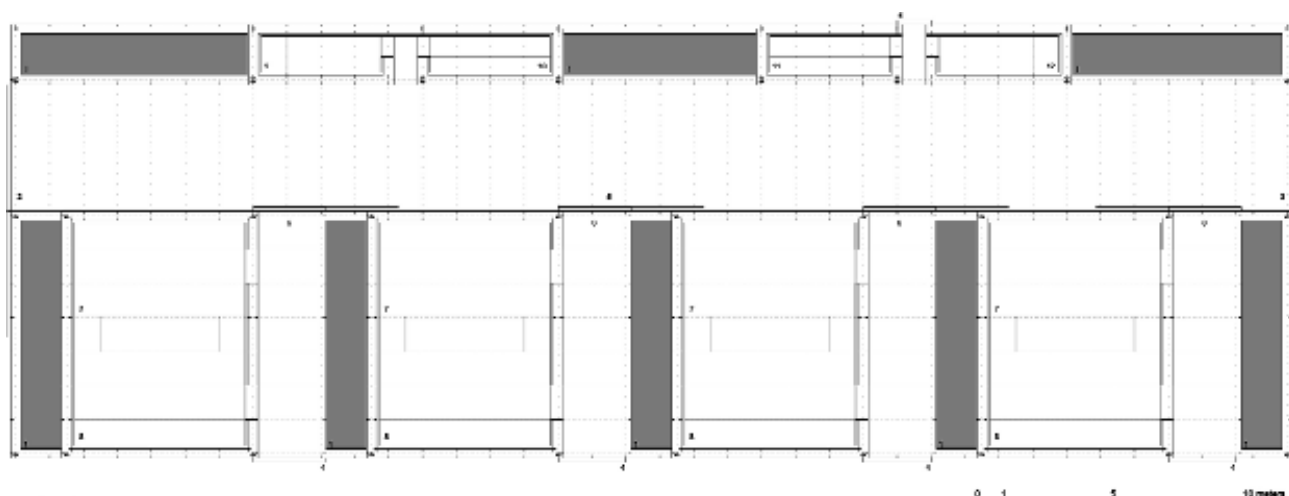
1 Az épületről részletesen: http://www.hfelorza.com/A11_01.html. Az alkotó blogján további gondolatok: <http://www.hfelorza.blogspot.hu/> Utolsó megtekintések: 2012. 11. 05.

2 Elorza épületeit számos online felületen bemutatták – a legújabb megjelenés a New York-i Cervantes Intézetben szeptemberben megrendezett, *Young Architects from Spain* című kiállításához kapcsolódó publikációban: <http://issuu.com/spainarts-culture/docs/yas-young-architects-of-spain?mode=embed&viewMode=presentation&layout=http%253A%252F%252Fskinn.issuu.com%252Fv%252Fflight%252Fflayout.xml&showFlipBtn=true>. Utolsó megtekintés: 2012. 11. 05.

3 Elorza az anyagok természetes megjelenítésének híve – erről vall a vele készített interjúban: Kóródy Anna-Vukosavljev Zorán: *Horizontok és távlatok*. In: Octogon, 2012/8. pp.18-21.

kon keresztüli kapcsolatot az épületbelsőben egy hosszanti, széles ipari folyosó fűzi össze – az épület belső forgalma, a laborok közötti átmenet és az üzemi feltöltés ezen keresztül zajlik. E széles folyosó a labortermek előteréül szolgáló kis átriumok felől és a párhuzamosan szerkesztett kiszolgáló helyiségek sorát tagoló, átellenes oldali tető-felülvilágítókön keresztül kap természetes megvilágítást. A szerkesztés puritán egyszerűsége mobilitást és statikus örökérvényűséget is sugall. Dinamika érvényesül a megnyitások térbeli kompozíciójában: a keskeny szervíz sáv három megnyitására öt pácíófelület válaszol. Az átkötő széles üzemi út fényessége szinte már túlzó volt, így a tervező az építés közben módosította a terveket, és a természetes fényt utólag behelyezett árnyékoló panelekkel kontrollálta.⁵ Ez a mozzanat is egyfajta mobilitást, rugalmas alakíthatóságot jellemez: az acélváz szerkezeti rendszer csak elvileg szétszedhető, nyilvánvalóan az elemek jelenlegi konstellációja időlegesen végleges – ugyanakkor az igények szerint a hierarchikus rendszer elemei cserélhetők, bővíthetők,

változó helyzetbe hozhatók. A tartóvázra csak ott kerül kétoldali burkolat, ahol mindkét irányú felületen használati igény lép fel, ekként a belső folyosót kísérő labor-termeknél és kiegészítő helyiségeknél. Egyébként a vázkeret (akár ajtószárny, árnyékoló- vagy válaszfal) csak elsődleges homlokfelületen kapja meg a galvanizált fémpanelt. A racionális struktúra így többször is megjelenik, a profilozott gerendákat acélpáncmák merevítik átlósan, a tetőn trapézlemez alkotja a záró síkot. Mindenhol az acélszálhoz társított illesztési pontosság és hierarchikus logika érvényesül –még a színét is továbbbírja az öntött betonpadló és a pációk kulé-kavicsos kertfelületeinek szürkéje.

Végtelenül puritán környezet jött létre – az elemző laboráns folyamatok vegytiszta terei kapcsolódnak racionálisan össze.

Vukoszávyev Zorán PhD

A cikk az MTA Bolyai János Kutatói Ösztöndíj támogatásával készült.

- 4 A modernizmus gyökereit meghatározónak tartja Elorza a kortárs spanyol építészetben – ekként saját tervezői habitusában is, lásd: Kóródy Anna-Vukoszávyev Zorán: *Régi és új – tisztelet és kontraszt a kortárs spanyol építészetben*. In: *Utóirat – MÉ melléklete*. 2012/3. pp. 28, 33.
- 5 A tervező szóbeli közlése alapján – előadás a BME Építészmérnöki Kar szervezésében, 2012. május 10., Budapest

Építész: Héctor Fernández Elorza
Munkatárs: Raúl García Cuevas, Enrique Fernández Tapia, María Concepción Pérez Gutierrez, Manuel Sanz, Carlos García Fernández

Gépészet: ZM Ingenieros, Manuel Sanz

Építetető: Alcalá University, UAH

Kivitelező: Joracon SA

Fotó: Roland Halbe, Carlos Pesqueira, Carlos García Fernández